

IV. Esperant(ologi)a klasifado. (Klasifo pri Esperanta lingvo kaj movado).

1. **EKS(ebert)**. En 1910 Gen. Sebert (Esp. Centra Oficejo, Parizo), eldonis *Modela Klasifiko de Esperantaj Bibliotekoj*, kaj uzis ĝin en *Oficiala Gazeto* kaj en duvoluma *Bibliografio de Esperanto* (1912-4). Li sekvis IIB, sed adaptis ĝin por bezonoj Esperantaj. Ekzemple, li uzis 41 *Internacia Lingvo*, 412 *Esperanto*, (kaj laŭe 81 *Literaturo Internacilingva*, 812 *Literaturo Esperanta*). Kaj li metis *Usonan Literaturon* ĉe 82 (anst. 81), kaj *Komparan Filologion* ĉe 4—1 (anst. 41). Tio, cetere, reguligis la klasojn 4 kaj 8, antaŭe neregulajn.

2. **EKB(utler)**. Multajn jarojn mi provis uzi la sistemon de Sebert. Mi akceptis liajn modifojn, sed mi trovis la sistemon tro komplikita kaj tamen tute nesufiĉa. Dum 35 jaroj mi grade ellaboris adapton pli praktikan, kaj laŭ ĝi katalogis eble 30,000 erojn en la Biblioteko de la Brita Esperantista Asocio. Ekz., ĉe EKS la *Enciklopedia Vortaro* de Wüster ricevas la nombron 412-3(031), „1923”x12-3x; sed ĉe EKB nur E 33 S3, kio vere sufiĉas. Ĉar EKB estas nun en presado, kaj aperos nur post kelke da monatoj, oni nun ne povas ĝin prijuĝi. Mi notos tamen, ke (a) ĉar pri Esperantaj temoj EKB uzas la literon E, ĝi malmulte konflikte kun DK, IIB, aŭ UDK, kaj (b) ke uzante unu-du aliajn literojn kiel montrite oni povas tute eviti ian ajn konflikton. (c) Laŭ EKB (kaj Sebert) la nombro por Esperanto estas =12 (eĉ =1 sufiĉas), anst. =089.2.

Skribante ĉi tion, mi tute ne celas kritiki la artikolon de Haferkorn, sed nur aldoni informojn kaj ideojn por pripenso. Mi bone scias, ke ĉe sistemo universale uzata, oni bezonas unuecon. Kaj aludante mian propran Esperantan Klasifon, ankoraŭ en la preso, mi tion faris ne por ĝin reklami, sed nur ĉar tio rilatas la temon.

M. C. BUTLER.

Respondo de la Redaktoro kaj kelkaj korektendaĵoj.

Mi konsentas kun s-ro Butler ke la nombro 001 ne estas tute ĝusta, sed laŭ mi 5, simbolo por matematiko kaj natursciencoj puraj eĉ malpli taŭgas. Ĝusta sed maloportuna indiko estus $0/6 + 9$.

Bonvolu ŝanĝi en la No. 1, sur paĝoj 5, 21, kaj 29 la nombron 413.164 signifantan faka(j)n vortaro(j)n, al 001.4 kiu signifas (fakan) terminologion (komparu paĝojn 73 kaj 74).

No. 1, p. 31, l. 16 de malsupre — $a_{(j)}$ devas esti $a_{i(j)}$

1. 9 de malsupre — $2^n n - 1/2$ devas esti $2^n (n - 1)/2$

No. 2. En parto de la eldono malaperis sur la unua paĝo en la dekstra, supra angulo la paĝonumero: 41, kaj difektiĝis la lasta parto de la UDK nombro: (100).

L. Oterma: „5-decimalaj valoroj de $x - \sin x$, $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$ kun x en radianoj”, Helsinki 1948, eldonaĵo de la Astronomia Observatorio de Universitato de Turku. Formato 158×241 mm², 9 paĝoj; broŝurita. Prezo ne indikita.

La verko donas la valorojn de $x - \sin x$ por valoroj de x de 0 ĝis 0,50, kaj ankaŭ por valoroj de $\sin x$ de 0 ĝis 0,50. Krome ĝi donas la valorojn de $\sin x$, $\cos x$, kaj $\operatorname{tg} x$ por valoroj de x de 0 ĝis 1. La intervaloj inter la sinsekvaj valoroj de la argumento (se vi permesas al mi uzi ĉi tiun terminon ne tute korekte) ĉie estas 0,001. Laŭdon al la eldoninto pro la internacilingva titolo de verketo kun internacilingva (ĉar cifera) enhavo por diversnaciaj uzantoj.

W. P. R.

001.4 : 546/547

Proponoj por kemia nomenklaturado esperanta.

Du esperantistaj kemiistoj publikigis nomenklaturproponojn:

I. Miroslav Zikmund: „*Návrh na zmenu chemickéj nomenklatury anorganických slúčenin v esperante*” aperinta en „*Chemické zvesti*” 2 (1948) 279—288.

II. Curt Dellian: *Racia kaj Internacia Kemia Nomenklaturado* (Kritikaj studoj pri la sistematiko kaj logiko de la kemia nomenklaturado); ĝi aperis kiel multobligita broŝuro, evidente kiel kajero de Scienca Rondo (1948). Prezo: 2 respondkuponoj.

La unua artikolo traktas nur la neorganikan nomenklaturon, la dua tiel la neorganikan, kiel la organikan.

Sinĵoro Zikmund (kiu evidente ne apartenas al la jam spertaj samideanoj) proponas ok sufiksojn por montri la valencecojn de la elementoj:

1. -aka, 2. -oka, 3. -ika, 4. -eka, 5: -anka, 6: -onka, 7: -inka, 8. -enka. La uzo de ĉi tiuj sufiksoj estas deviga. Jen kelkaj ekzemploj de la Zikmunda nomenklaturado: BaO *barioka oksido*; BaO₂ *peroksido de bario*; HNO₃ *nitrogenanka acido*; NaOH *natriaka hidroksido*; CaCO₃ *kalioka karboneko*; KAl(SO₄)₂ *kaliakaaluminika sulfonko*; NaH *natriaka hidrido*; H₂S *sulfoka hidrido*; NH₃ *nitrogenika hidrido*; akva solvaĵo de HCl *klorakhidrida acido*. La stranga konsekvenco estas ke senhidrogenaj substancoj kiel NaCl, PbS kaj BN nomiĝus respektive: *natriaka klorakhidrido*, *plumboka sulfokhidrido*, kaj *borika nitrogenikhidrido!!*

H₃PO₄ *trihidrogenofosfanka acido*; H₄P₂O₇ *tetrahidrogenodifosfanka acido* Na₂HPO₄ *dinatriaka hidrogenofosfanko*; Bi(OH)₂NO₃ *bismutika dihidroksinitrogenanko*; POCl₃ *fosfanka oksiklorakhidrido*; SO₂Cl₂ *sulfonka dioksiklorakhidrido*; H₂SO₅ *peroksisulfonka acido*; ClSO₃H *kloro-*

sulfonka acido; H_2NSO_3H *amidosulfonka acido*; $HN(SO_3H)_2$ *imidodisulfonka acido*; Na_2CS_3 *natriaka tritiokarboneko*. Jen kelkaj nomoj por radikaloj (jonoj): ClO^- *klorakilo*; ClO_3^- *klorankilo*; OH^- *hidroksilo*; H^+ *hidrogenilo*; H_3O^+ *hidronilo*; NH_4^+ *amonilo*. En kazoj kie la valenceco estas duba, la malfacilaĵo estas solvata jene: Fe_3C *karbido de trifero*; FeC_2 *dukarbido de fero*; FeS_2 *dusulfokhidrido de fero*.

Kompleksaj saloj: Por NH_3 li proponas la prefikson „*amo*”, por H_2O „*akvo*”: $[Ag(NH_3)_2]Cl$ *diamoargentaka klorakhidrido*; $H_2[PtCl_6]$ *platinekliklorakhidrida acido* (ĉi tiu nomo ŝajnas al mi tute malbona. Ĉu ĝi ne devus nomiĝi heksaklorakhidridplatineka acido?). Same malbona ŝajnas al mi por $K_3[Co(NO_2)_6]$ *kaliaka kobaltikheksanitrogeniko*.

Oni povas nun starigi kelkajn demandojn: ĉu la ekzistanta neorganika nomenklaturado estas kontentiga aŭ ne? Ĉu la proponita nomenklaturado estas plibonigo? Ĉu ĝi havas ŝancojn esti akceptata?

Rilate al la moderna neorganika nomenklaturado mi estas inklina konkludi ke ĝenerale ĝi estas sufiĉe kontentiga. Ĉiuokaze radikala ŝanĝo neniel ŝajnas necesa. La deviga indiko de valenceco, ankaŭ en tiuj kazoj kie elemento havas ĉiam nur unu valencecon, senutile pezigas la nomojn. Ke multaj kombinaĵoj havus en sia nomo la vortoparton „hidrido”, kvankam ili tute ne enhavas hidrogenon, estas nepra malbonaĵo en la proponita sistemo, dum ankaŭ la nomoj de la kompleksaj saloj ne estas aprobeblaj.

La proponita sistemo miaopinie ne estas plibonigo, kaj ke ĝi havas aŭ havos ian ŝancon esti akceptata, mi ne kredas.

Ni nun turnu nin al la broŝuro de Dellian.

Li unue klarigas ke estas diversaj principoj kiuj devas nin gvidi:

(1) principo de la internacieco; (2) principo de la „evoluebleco”; (3) principo de la sistematiko; (4) principo de la vortara ekonomio; (5) principo de la vorta ekonomio. Ofte okazas konfliktoj inter ĉi tiuj principoj. Aplikante ĉi tiujn principojn, la aŭtoro volas starigi racian kemian nomenklaturon.

Unue li traktas la elementojn, kaj deklaras ke certaj nomoj estas „malpermesataj” (ekzemple: azoto, tungsteno, antimono. Kelkajn aliajn li ne mencias eksplicite: sodio, potasio, merkurio, sed mi supozas ke tiuj egale estas malpermesataj (kio cetere ne malhelpas la aŭtoron paroli sur paĝo 28a pri „sodifenato” (= natria benzoato)). Rilate al la neorganika nomenklaturado li estas malpli renversema ol s-ro Zikmund. Mi notu nur ke li evidente preferas unuvortajn nomojn: *natrisulfido* (anstataŭ natria sulfido); *kloratacido* (anstataŭ klorata acido). La duvortaj nomoj, tamen, havas kelkfoje neprajn avantaĝojn, ekzemple ĉe la esteroj, por montri ke la radikalo ne estas substituanto, sed komponanto de la estero. Laŭ la modernaj rekomendoj li preferas diri „ferodiklorido” ol

feroza klorido. Li cetere proponas ne uzi la prefiksojn „*hipo-*” kaj „*hiper-*” kiuj iom similas unu la alian sed anstataŭe diri: „*sub-*” kaj „*per-*”. Mi opinias, ke „*hiper-*” (ekz. hiperklorata acido) neniu diras. *Sub-* ŝajnas al mi egale bona kiel „*hipo-*”.

Por $(CH_3)_2As-As(CH_3)_2$ li proponas la nomon „*tetrametildiarsino*”; simile por P_2H_4 kaj hidrazino respektive: „*difosfino*” kaj „*diamino*”. En ĉi tiuj kazoj mi preferus la prefikson „*bi-*” (konforme al „*bifenilo*” (p. 27). Kie, ĉe la bazaj saloj, Zikmund uzis la prefiksojn „*hidroksi*” kaj „*oksi*”, Dellian proponas „*oksi*” kaj „*okso*”.

Paĝoj 13-36 temas pri la organika nomenklaturado, kaj mi devas diri, ke ili starigis miajn harojn. Via recenzanto estas dum naŭ jaroj kunlaboranto (kompilanto) por grandega organiko-kemia enciklopedio. La nomenklaturaj malfacilaĵoj apartenas al liaj ĉiutagaj spertoj. La kaŭzoj de tiuj malfacilaĵoj estas diversspecaj: Ordinare la kombinaĵoj ricevis nomon, antaŭ ol oni konis la strukturon de iliaj molekuloj. La rezulto estas: amaso da trivialaj nomoj, delonge enradikiĝintaj, kaj tre malfacile elradikigeblaj. Ĉi tio do estas „historia” malfacilaĵo. Sed ankaŭ ekzistas nepra malfacilaĵo, kiu rezultas el tio, ke nomo, kiu esence estas unudimensia, devas reprezenti tridimensian strukturon. Ĉi tiu fakto kaŭzas malfacilaĵojn esence nesolveblajn. Tria kaŭzo havas lingvan karakteron. Oni kutimas distingi sintezajn lingvojn (kiaj estas ekzemple la ĝermanaj kaj Esperanto) kaj analizajn lingvojn (kiaj estas ekzemple la latinidaj). En sinteza lingvo oni parolas pri „kverkoligna tablo” en analiza lingvo pri „tablo el ligno de kverko”. La internacia organikokemia nomenklaturado estas esence sinteza: la plej grava vortelemento staras en la fino. Kiel ekzemplon ni prenu la nomon kiu troviĝas en la mezo de paĝo 18a de la unua numero de Sc. Rev.: *N'-(3.4-diklorofenil)-N-[5-kloro-2-(4-kloro-3-sulfofeniloksi)-fenil]-ureo*. La literoj *N'* kaj *N* rilatas al ureo, kiu vorto staras tute en la fino; la ciferoj 5 kaj 2 rilatas al la lasta „fenil”, kaj intere troviĝas ankoraŭ longa interkrampa esprimo. Sendube la organika nomenklaturado multe gajnus, se ĝi estus analiza. Se ni komencus diri „ureo”, la aŭskultantoj aŭ legantoj tuj povus imagi ĝin, kaj tuj scius, kion signifas *N* kaj *N'*. Kvankam lingve ĝi eble estas monstraĵo, la jena „nomo” logike disvolviĝus: *ureo-N-[fenil-2-(oksifenil-2'-sulfonatacido-4'-kloro)-5-kloro]-N'-(fenil-3.4-dikloro)*.

Ni nun turnu nin al la nomenklaturado de Dellian. Lia nomenklaturado estas sinteza, kaj pagas gravan tributon al la historiaj nomoj: *-olo* estas finaĵo por alkoholoj kaj fenoloj, sed ankaŭ por kvinmembraj heterocikloj; *-ino* estas finaĵo por trioblaj CC-ligoj, sed ankaŭ por sesmembraj heterocikloj. En la kutima nomenklaturado krome ankoraŭ por multspecaj bazoj (aminoj, ktp.), kaj grasoj (esteroj de glicerolo). La nomon „*amino*” (kiun li tamen konservas kiel prefikson) li anstataŭigas per „*amano*”,

sed tiel ĝi koincidas kun la sufikso *-ano* de la saturitaj hidrokarbidoj. La nomoj de la rektĉenaj hidrokarbidoj estas la kutimaj (escepte de la cifrado). La aŭtoro volas kiel eble plej ŝpari pri ciferoj lokindikaj. Tio certe ne havas avantaĝojn (por la facilkomprenebleco). Krome, parolante pri kombinaĵo, la lokon de kies substituanto aŭ funkcia grupo oni ne konas ankoraŭ, oni ĉiam devas indiki tiun lokon per *x*, aŭ, parolante pri plene konata kombinaĵo, oni ĉiam devas uzi la plenan nomon kun ĉiuj ciferoj, se la forlaso de ciferoj implicus aliajn (laŭ la reguloj de Dellian) nemenciendajn ciferojn. Por ankoraŭ plimallongigi la nomojn li proponas (permesas) forlasi ĉiujn ne nepre necesajn vortelementojn: *tetraklorbuto* = 1.2.3.4.-tetraklorobutano.

Pentan-3-olo laŭ Dellian nomiĝu: *etilpropanolo* aŭ *etilpropolo* aŭ eĉ *etpropolo*. Sur paĝo 13a aperas la nomo „*hendekano*” por $C_{11}H_{24}$, sed sur paĝo 16a aperas: *tetrametil-2.2.8.10-meto-8¹-etil-8-propil-8-butil-8-undekano*. Tiu *un* ne estas la sola eraro, la lastaj du ciferoj 8 devas esti 4. Laŭ la tradicia nomenklaturaro la nomo estus: 2.2.8.10-tetrametil-4-propil-8-izopropil-4-buti-hen(aŭ: un)dekano. Sub „*etokspropo*” kaŝiĝas etoksi-propano, kiu nomo tamen ankaŭ estas permesita.

Tute terure fariĝas kiam sur paĝo 19 ni alvenas al la acidoj.

Metanacido = *metacido* estas form(i)ata acido. Kiel modernan nomon la recenzanto preferus (laŭ la angla nomenklaturaro) „metanoata acido”.

Oksalata acido fariĝas *etandiacido* aŭ *etdiacido*. Etilmalonata acido figuras kiel *etpropiacido* (mi dirus: etilpropandioata acido). Sed ĉu vi scias kion signifas *propriacido*, *pentanpentacido* kaj *etdiacido-1-?* Nu jen la solvo: Metantrikarboksilata acido; propan-1.1.2.3.3-pentakarboksilata acido; kaj metilmalonata aŭ etan-1.1-dikarboksilata aŭ metilpropandioata acido!!

Metetanhidrido devas signifi la miksitan anhidridon de acetata kaj propionata acidoj!! Nu, kredeble tio estas unu el la tre multaj skriberaroj de la aŭtoro, sed eĉ se ĝi devus signifi la miksitan anhidridon de form(i)ata kaj acetata acidoj ĝi malhavas klarecon kiu estas plene oferita al mallongeco. *Propolacido* = laktata aŭ 2-hidroksipropanoata, aŭ se vi volas, propan-2-ol-oata acido, sed *propol-2-acido* = 3-hidroksipropanoata acido! Komprenu tion kiu povas. Evidente ĉi tie ne temas pri skriberaro, ĉar *propalolo* estas laktaldehido = propanal-2-olo, dum *propalolo-2-* estas propanal-3-olo aŭ 3-hidroksipropanalo.

Sur paĝo 11, sub la rubriko de la neorganika nomenklaturaro, aperis, kiel mi supre jam diris, la termino *diamino* por hidrazino, sed sur paĝo 24, sub la rubriko de la organika nomenklaturaro, ĝi nomiĝas *diamano* aŭ *hidracino*. *Amano* estas amino (substantivo), dum amino kiel prefikso restas. $H_2N.NH.NH_2$ estas *triamano*, ktp. Simile $H.S.S.S.S.H$ estas *tetratiano*, kaj $HN:N:N:NH$ estas *tetramdieno*. Pri la izociklaj sistemoj ankoraŭ

jenon: benzeno estas *feno*, kaj cikloheksano estas *fano*; benzoata acido *fenacido*; paradiklorobenzeno estas *parklorfeno* (*para* ja implicas *di*, kiu silabo do estas superflua!). Tute nekomprenebla estas la jeno: *fendiolo* estas „*brenckatekino*” [= (piro)katekolo = 1.2-dihidroksibenzeno], sed 1.3- kaj 1.4-dihidroksibenzenoj (resp. resorcinolo kaj hidrokinono) nomiĝas resp. *metafenalo* kaj *parfenalo*!!

Naftaleno nomiĝas *nafto*, antraceno *triaceno*; sekvas *tetraceno*, ktp. Laŭ regulo 54 en komplikitaj policikloj la ĉefĉeno estu la plej longa rektlinia policikla sistemo, kiun oni dividu simetrie en kvar kvadrantojn, tiel ke la plejmulto de la restantaj cikloj troviĝu en la dekstra supra kvadranto. Laŭ regulo 55 la ĉefĉeno estu la plej simetrie dividebla ĉeno. Ni notu ke ĉi tiuj du reguloj povas konduki al malsamaj konkludoj. Ne estas dirite, kiu en tia kazo validas. Sur la proksima paĝo aperas kvar policiklaj sistemoj kiuj ne estas lokitaj laŭ la reguloj de la aŭtoro, kaj konsekvence ne ricevis la nomojn kiujn ili devus havi laŭ la aŭtoro. (Temas pri la 6-a, 7-a, 8-a, kaj 9-a formuloj sur paĝo 30). La aŭtoro evidente eĉ ne rimarkis ke kun du el ili (nome la 6-a kaj la 8-a) identas respektive la formuloj 10-a kaj 12-a kiuj ĉi-foje staras en la laŭregula pozicio, kaj ricevis do la laŭregulan nomon. Se oni metus la 9-an, kiu pro sia kontraŭregula pozicio ricevis la simplan nomon *tetrabenznafto* en la laŭregulan pozicion, ĝia nomo kredeble devus esti B.C-dibenznafto aŭ B.C-dibenzdinafto (temas pri tetrabenznaftaleno).

Sur paĝo 32a aperas du formuloj kiuj supozeble devas prezenti 1.4-endo-metilen-cikloheksanon aŭ biciklo-[1.2.2]-heptanon. La unua, laŭ la aŭtoro ĝusta, formulo estas ne tute korekta, la dua, laŭ la aŭtoro malĝusta, estas la plej stranga kiun mi iam renkontis.

Por la heterocikloj kvinmembraj li proponas ekzemple jenajn nomojn:

oksolo (furano), *dioksolo*, ktp.; *azolo* (= pirolo), *diazolo* (= pirazolo), *iso-diazolo* (izo-pirazolo), *1.3-diazolo* (= imidazolo). Ĉi tie *iso* montras alian lokon de H atomo kaj konsekvence de duobla ligo, sed en *iso-dioksolo iso* signifas 1.3 (kontraste kun 1.2!). *Tiaolo* (= tiofeno), ktp.

Similajn nomojn li donas al la heterocikloj sesmembraj: *oksino* (= pirano), *azino* (= piridino), kaj *tiino*.

Mi ne volas nei, ke estas io bona en ĉi tio, sed kiel en la ekzistanta nomenklaturaro, ankaŭ ĉi tie kelkaj malmultaj sufiksoj havas plurajn signifojn, kio estas grava malavantaĝo. Ĝenerale mi devas diri, ke la tuta afero estas tro malmatura, kaj tial ĝenerale ne estas plibonigo. La ekzistanta sistemo jam ne permesas multajn kaj grandajn plibonigojn, kaj tute nova sistemo, kiu tute rompas kun la ĝisnuna(j), havos apenaŭ ian ŝancon, kaj havos tute nenian ŝancon se ĝi vole aŭ nevole limiĝus al Esperanto.

Jus ricevinte represajon de kemia artikolo du-kaj-duon-paĝa de Jukito ŌTA pri „Malhelpa Afiniteco de Benzadrino-Derivaĵoj al Amino-oksido” aperinta en „*The Bulletin of the Chemical Society of Japan*”, mi volas aldoni kelkajn vortojn pri ĝi. Unue mi volas esprimi mian ĝojon ke nun ankaŭ ĉi tiu japana kemia gazeto akceptas esperantlingvajn artikolojn. Mi insistas ke aŭtoroj de sciencaj artikoloj (aŭ resumoj) en Esperanto laŭeble klopodu ke la lingvaĵo estu neriproĉebla.

Mi ne detale kritikos ĉi tiun artikolon ĉi tie, sed kelkajn rimarkojn mi volas fari. La termino „sen-ekziste” por esprimi „en foresto” estas nepre malbona. Anstataŭ „afiniteco” kaj „iso-” ni prefere uzu la formojn „afino” kaj „izo-” laŭ Enciklopedia Vortaro de Wüster. La uzo de la greka litero φ kiel simbolo por fenilo ŝajnas nerekomendinda: oni uzu aŭ C_6H_5 , aŭ (kun Chemical Abstracts) Ph. La litero φ prezentas enigmon kiun la leganto unue devas solvi. Ankaŭ la uzita kemia nomenklaturaro prezentas tiajn enigmojn pro la ŝparo pri ciferoj. Mi donu kelkajn ekzemplojn de la uzita nomenklaturaro:

„d 1-fenilo 2-metil, etilfenilamino propano”, „dl 1-fenilo, hidroksilo 2-metilamino propano”, „dl 1-3:4 metilendihidroksifenilo, metoksilo 2-amino propano”, „dl difeniloj, amino metano”. Nur dank’ al la fakto ke la aŭtoro menciis ĉe la dua supre menciita nomo trivialan ekvivalenton (efedrino), mi sukcesis malkovri lian sistemon de nomenklaturaro kaj kompreni liajn nomojn. Tiu sistemo estas evidente jena: la cifero rilatas ne nur al la unua radikalo kiu sekvas, sed eventuale al pluraj; en tiuj kazoj la aŭtoro uzas la komon por apartigi tiujn diversajn radikalojn. Mi kredas ke ne estas ĝuste skribi tiujn nomojn kvazaŭ ili konsistus el pluraj memstaraj substantivoj, ĉar ĉi tie, kie ili staras en tabelo, la nomoj ankoraŭ povas esti klaraj (post malkovro de la uzita sistemo), sed en teksto la malfacilaĵoj ege kreskas kun tia sistemo. Malaprobinda estas ankaŭ la esprimo „metilendihidroksil...” kaj la plurala „j” en „difeniloj”. Ne-enigmaj nomoj por ĉi tiuj kombinaĵoj estas: (1) d-1-fenil-2-metil-2-(N-etilanilino)-propano; anstataŭ (N-etilanilino) oni ankaŭ povas diri: (N-etil-N-fenilamino). (2) dl-1-fenil-2-metilamino-propan-1-olo, aŭ dl-1-fenil-2-metilamino-1-hidroksipropano. (3) dl-1-(3.4-metilendioksifenil)-2-amino-1-metoksipropano, aŭ dl-1-(3.4-metilendioksifenil)-2-aminopropila metila etero. (4) C.C-difenil-amino-metano, aŭ C.C-difenil-metilamino aŭ α -amino-difenilmetano, aŭ, eventuale, benzhidrilamino; la literoj dl estas tute superflujaj ĉar optika izomerio ĉi tie ne eblas. La nomo „dl-1.3-fenilo 2-amino propano” verŝajne devas reprezenti „dl-1.3-difenil-2-amino propano, kaj restas la enigmo, kie sidas la etilo en „dl fenilo, etilfenilo, amino metano”. Aŭtoroj kontrolu ĉu la nomoj (precipe de organikokemiaj kombinaĵoj) kiujn ili uzas estas facile kompreneblaj kaj nepre unusencaj. Oni ne povas tro eksplicite esprimi tion, kion oni volas komu-

niki. Pri la dezirindeco aŭ nedezirindeco uzi en Esperanto -*oksil* kiel prefikson, kiu formo estus eble pli regula ol la internacie kutima -*oksi*, la fakuloj bonvolu esprimi sin. Grava ĉi tiu demando certe ne estas.

Alia demando estas: Kiel ni prononcu la ciferon 3 en nomoj de organikokemiaj kombinaĵoj? La malfacilaĵo estas ke la ordinara prononco „tri” estas identa kun la internacia (kaj tial ne ŝanĝebla) vortero „tri”. Aŭdante ekz. „trinitrofenolo”, oni devas dubi ĉu temas pri pikrata acido (= 2.4.6-trinitrofenolo) aŭ pri 3-nitrofenolo. Oni povus interkonsenti, ekzemple, prononci 3 kiel „trej”. Kio estas la spertoj kun tiuj lingvoj en kiuj okazas similaj koincidoj (la greka, la pola,??)?

W. P. R

061.5.026.55 : 632(047.31)

13. *Arsberetning fra J. E. Ohlsens Enkes Plantepatologiske Laboratorium*, de Paul Neergaard, kun resumoj en la angla kaj en Esperanto. 20 paĝoj.

Jarraporto pri la laboroj de la menciita laboratorio plantpatologia por la jaro 1-8-1947 ĝis 31-7-1948. Oni kontrolis pri malsanoj 4908 partiojn (5087 provojn) de diversaj hortikulturaj semoj. Mi ne klopodos resumi ĉi tie tiun resumon. Prefere mi faru kelkajn prilingvajajn rimarkojn. Interesa estas la kunmetita prepozicio „disde” kies signifo estas memevidenta.

Neologismo estas „damaĝi” en la senco 3a (Plena Vortaro) de damaĝi.

„Likvida atmosfera aero” estas esprimo kritikinda dukaŭze: *atmosfera* estas pleonasma kaj *likvida* devas esti likva. Peko kontraŭ la gramatiko estas: „Prijuĝante la plantojn la atako estis gradigita laŭ la sekvanta skalo: ...”, pro tio ke la nemenciita subjekto de la dependa propozicio ne estas identa kun tiu de la ĉefa propozicio.

Ni gratulu la firmon Ohlsens Enke, jam kies unua jarraporto (1-2-1935 ĝis 31-3-1936), 8 paĝoj, aperis kun Esperanta resumo.

W. P. R.

042 : 374.84 : 061.3=089.2(100)„1948”(486.7)

Somera Universitato, Malmö 1948, eldonita por UEA de The Esperanto Publishing Company Ltd. Formato 184 × 122 mm²; 108 paĝoj. Prezo 4 britaj ŝilingoj; afranko 2 pencoj. Aĉetebla pogrando ĉe The Esperanto Publ. Co. Ltd., Rickmansworth, Herts., Anglujo, podetale ĉe enlanda libroservo aŭ ĉe UEA.

Al tiuj esperantistoj kiuj ne havis la bonŝancon povi ĉeesti la 33an UK-on kaj tial ne havis okazon aŭskulti la tre interesajn prelegojn de la Malmö-a somera universitato, la recenzata libro ebligas tamen ĝui ilin, dum tiuj, kiuj ja aŭdis ilin en Malmö kredeble volonte posedos ĉi tiun volumeton. La enhavo konsistas el: Enkonduko de Rektoro Karl Söder-